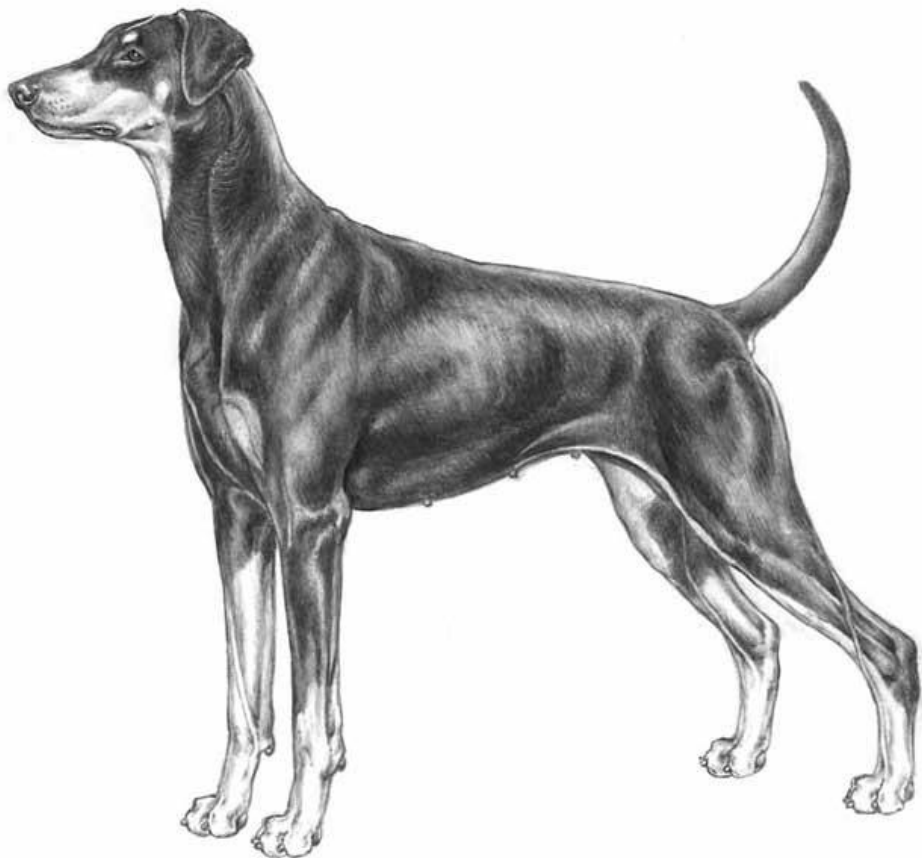

RASSPECIFIK AVELSSTRATEGI DOBERMANN

2019-2023

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

GENERELLT OM RASEN	2
Rasens ursprung och utveckling.....	2
ÖVERGRIPANDE AVELSMÅL FÖR RASEN	3
RASENS POPULATION OCH AVELSSTRUKTUR.....	4
Målsättningar	5
Kortsiktiga mål.....	5
Långsiktiga mål.....	5
Strategier.....	5
HÄLSA.....	5
Hjärtfel (Dilaterad Cardiomyopati, DCM).....	6
Wobblers (instabilitet mellan halskotor).....	7
Knä/Korsbandsskador	7
Spondylos	8
HD (Höftledsdysplasi)	8
Sköldkörtelfel (hypothyreos = underfunktion av sköldkörteln).....	8
Kronisk leversjukdom (Dobermann hepatit).....	9
Von Willebrandts sjukdom (Blödarsjuka).....	9
PHTVL/PHPV	9
Målsättningar	10
Kortsiktiga mål.....	10
Långsiktiga mål.....	10
Strategier.....	10
MENTALITET / BRUKSEGENSKAPER.....	11
Bruksegenskaper	11
Mentalitet.....	12
Målsättningar	14
Kortsiktiga mål.....	14
Långsiktiga mål.....	14
Strategier.....	14
EXTERIÖR.....	14
Målsättningar	15
Kortsiktiga mål.....	15
Långsiktiga mål.....	15
Strategier.....	15
SAMMANFATTNING	16

GENERELLT OM RASEN

Svenska Dobermannklubben ansvarar tillsammans med Svenska Kennelklubben (SKK) för dobermannrasens utveckling i Sverige. Svenska Dobermannklubbens mål är att väcka intresse för och främja avel av mentalt och fysiskt sunda, bruksmässigt och exteriört fullgoda dobermann.

Avel och uppfödning ska ske i överensstämmelse med svensk djurskyddslagstiftning, SKKs grundregler och avelspolicy samt hälsoprogram som utarbetats för rasen. Utöver detta ska den rasspecifika avelsstrategin (RAS) för dobermann utgöra en rekommendation till uppfödarna att följa.

Rasens utveckling grundas på uppfödarnas val av avelsdjur och vilken användning dessa får. Ärftlig variation är en förutsättning för rasers möjlighet att överleva. Aveln ska därför vara målinriktad, långsiktig och hållbar. Med hållbar menas att den inte leder till brister vad det gäller hälsa, mentalitet eller funktion och inte heller tömmer rasen på genetisk variation.

För att säkerställa en positiv utveckling för rasen har Svenska Dobermannklubben utarbetat följande riktlinjer och prioriteringar till stöd för avelsarbetet:

- Ökad genetisk variation och minskad inavelsgrad.
- En god hälsa som medför ett långt friskt liv.
- Förbättra mentaliteten framför allt med avseende på tillgänglighet, skottfasthet och arbetsvilja.
- Funktionell exteriör. Ytterligheter ska motverkas genom att till avel välja individer med god överensstämmelse med rasstandarderna.

Svenska Dobermannklubben betonar att riktlinjerna i avelsstrategin är rekommendationer. Dock är målen svåra att nå om inte alla uppfödare och täckhundsägare följer dessa rekommendationer. Denna avelsstrategi gäller tillsvidare. Den ska ses över varje år, en mer ingående utvärdering ska göras efter fem år.

Rasens ursprung och utveckling

Dobermann kan härledas till den man som gett rasen dess namn, Friedrich Louis Dobermann (1834-1894) i Apolda, Tyskland. F.L. Dobermann sägs förutom hunduppfödare också ha varit verksam som skatteindrivare och stadens hundfångare med laglig rätt att infånga alla kringströvande hundar. Från dessa utvalde han särskilt skarpa hundar för avelsbruk.

Vid denna tid fanns en föregångare till dagens rottweiler, och troligen är det dessa hundar som utgjorde den främsta grunden till dobermannrasen. Dessa blandades upp med en schäfervariant från Thüringen, som var svart med roströda tecken. Från denna blandning framavlade han på 1870-talet dobermann som vid denna tid erhöll sina bruksegenskaper, både som vakt-, gårds- och sällskapshund. Dessa användes flitigt som polishund och fick därför benämningen "gendarmerihund".

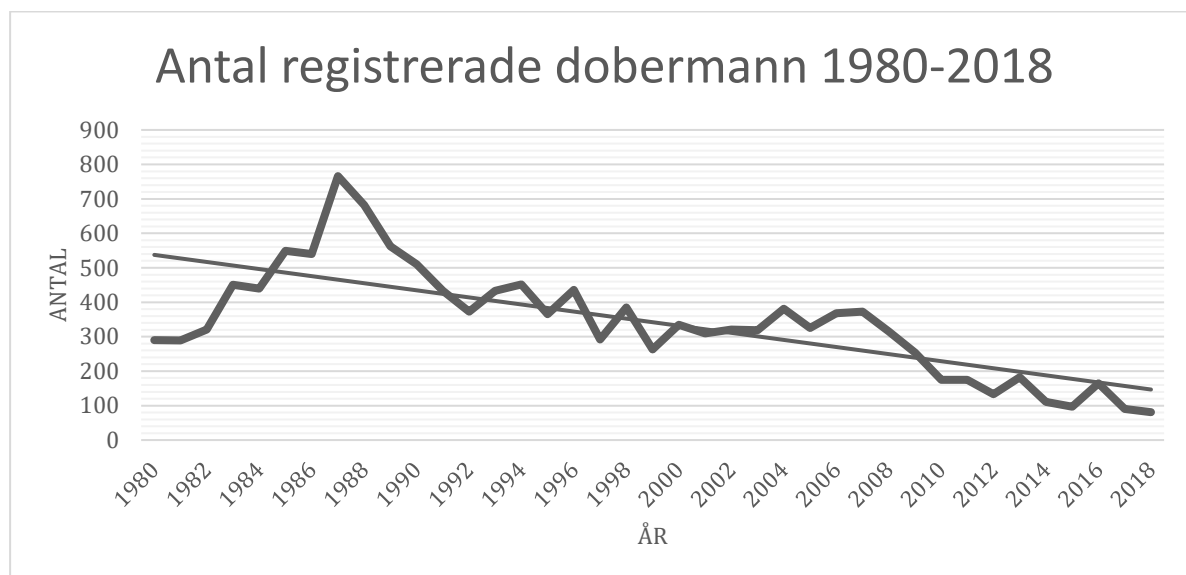
Vid jakt användes den främst för rovdjursbekämpning. I början av 1900-talet blev rasen officiellt erkänd som polishund. Rasens moderna historia börjar först efter grundarens död med uppfödaren Otto Göller i Apolda, som grundade den första Dobermann-Pinscherklubben år 1899.

1911 introducerades rasen i Sverige under namnet Släthårig Tysk Rått Hund. Namnet ändrades dock snabbt till Dobermann-pinscher. Idag heter rasen bara Dobermann då man anser att rasen inte har något samband med pinscher.

Avelsföreningen för Dobermann (AfD) bildades 1968 och hade första året blygsamma 41 medlemmar och 215 registrerade dobermann. 1983 bytte föreningen namn till Svenska Dobermannklubben (SDK) och har idag ca 400 medlemmar.

Rasen var som störst i Sverige under sena åttiotalet. Som mest registrerades 767 st under 1987 då rasen hade sin absoluta topp. Under åttiotalet importerades endast ett fåtal hundar varje år till skillnad från idag.

ÖVERGRIPANDE AVELSMÅL FÖR RASEN

Svenska Dobermannklubben arbetar i enlighet med Svenska Kennelklubbens avelspolicy och Svenska Brukshundklubbens stadgar för rasklubbar. Rasklubben ska väcka intresse och främja avel av sunda, mentalt och exteriört goda Dobermann samt utveckla och bevara dess bruksegenskaper. Dobermann skall vara en medelstor, starkt och muskulöst byggd hund. Kroppen skall vara nästan kvadratisk, vilket gäller framför allt hanhunden. Eftersträvansvärt är ett måttligt livligt temperament, samt en måttlig skärpa och retningsströskel. En dobermann skall ha god följsamhet och arbetsglädje, prestationsförmåga, mod och hårdhet bör beaktas. Dobermann är en mångsidig hund som röner framgångar inom många olika grenar så som lydning, IPO/IGP, bruksgrenar, rallylydning och drag.

Svenska Dobermannklubben anser att följande prioriteringsordning bör följas.

- 1: Hälsa
- 2: Mentalitet
- 3: Brukbarhet/bruksegenskaper
- 4: Exteriör

Dessa fyra punkter, i dess prioritering, ska alltid ses som en riktlinje i avelsarbetet. Avelsbas och genetisk struktur anses höra till kategorin hälsa. För aveln i Sverige är det viktigt att vi håller en god svensk population med bred genetisk variation och väldokumenterad hälso- och mentalstatus.

RASENS POPULATION OCH AVELSSTRUKTUR

Antalet registrerade dobermann har sjunkit kraftigt från 373 stycken 2007 till 133 registrerade 2012. Från att tidigare ha legat stadigt på runt 300 registrerade/år. Den nedåtgående trenden har fortsatt och 2017 registrerades 90 dobermann. För perioden 2012-2017 var genomsnittliga antal registrerade, inklusive importer 155 stycken/år. Totalt var antal svenskfödda dobermann under perioden 2012-2017, 584 stycken. Antalet importer under samma period var 194. Andelen importerade hundar blir för perioden 2012-2017 24,9%.

Rasen har präglats och präglas även idag av att en stor andel hundar i svensk avel är utlandsfödda, det vill säga importer eller parningar med hundar utomlands. I regel har vi tillgång till väldigt lite information om de utlandsfödda avelsdjurens närmaste släktingar såsom föräldrar, hel- och halvsyskon. Vilket är anledningen till att andelen svenskfödda avelsdjur önskas vara högre.

- 2012 användes 12 tikar i avel, varav 8 svenskfödda. 11 hanar användes i avel, varav 5 svenskfödda. Totalt var andelen svenskfödda hundar i avel 57 % år 2012.
- 2017 användes 12 tikar i avel, varav 9 svenskfödda. 8 hanar användes i avel, varav 2 var svenskfödda. Totalt var andelen svenskfödda avelsdjur 55 % år 2017.

Ett tydligt tecken på en nedåtgående trend är att det 2007-2011 registrerades 154 kullar (i genomsnitt 30,8 kullar/år) och att jämföra med 84 kullar (14 kullar/år) 2012-2017.

Importer och utlandsparningar har bidragit till att rasen idag kan uppvisa godtagbar genetisk variation. Avelsbasen är tillräckligt stor för att vi ska kunna bedriva en sund avel utan att inavelsgraden ökar för snabbt. För de senaste 6 åren är inavelsgraden i snitt ca 2 %, alltså under den gräns på 2,5 % som brukar anges som den maxgräns som inte ska överstigas. Cirka 95% av parningar som görs har en inavelsgrad som är mindre än 6,25%.

Målsättningar

Kortsiktiga mål

- För att öka informationen om de hundar som går i avel bör användandet av svenskfödda hundar främjas och öka till ca 65%. Detta gäller både tikar och hanar.
- Att bibehålla vår låga inavelsgrad och ingen parning bör överstiga 6,25
- Att komma upp i minst 100 födda dobermann per år om 5 år

Långsiktiga mål

- Antalet avelsdjur och födda kullar måste öka för att bibehålla eller helst öka den genetiska diversiteten.
- Fortsätta sprida information om vikten av genetisk diversitet.

Strategier

- Anordna föreläsning om fertilitet och sprida kunskap uppfödare till uppfödare ex genom coach-system där erfarna uppfödare kan bidra med sin kunskap.
- Sprida information och kunskap till uppfödare om för- respektive nackdelar att använda utlandsfödda respektive svenskfödda djur i avel.
- Fortsätta arbeta med Dobermann Diversity Project (DDP) för att verka för en helhetsbild av rasen globalt.

HÄLSA

Registreringssiffrorna för dobermann har senaste åren dalat kraftigt. En trolig orsak till detta är att rasen har en del allvarliga sjukdomar att brottas med vilket innebär inte bara en stor oro för uppfödare utan även stora omkostnader för alla tester som ska genomföras. Den allvarligaste och till störst del förekommande sjukdomen är DCM (Dilaterad cardiomyopati). En sjukdom som troligen funnits i rasen väldigt länge och som de senaste tio åren tagits på stort allvar av rasklubben. Rasklubben har bl.a. inlett ett samarbete med flera kardiologexperter inom området. Sedan 2010 rekommenderar klubben att samtliga hundar som ska gå i avel ska screenas med ultraljud och Holter-EKG på hjärtat senast ett år innan avelsdebut. Resultatet ska sedan registrera på klubbens hemsida för att kunna följa utvecklingen.

Klubben har vid flera tillfällen bjudit in professor Jens Häggström för information om sjukdomen och vad vi som uppfödare kan göra, vilket har varit ett stort stöd för uppfödare och ökat på förståelsen för sjukdomen och hur man rent avelsmässigt kan tänka.

Klubben har under 2018 införskaffat egen holterväst för medlemmar att låna/hyra, allt för att underlätta att screena potentiella avelsdjur samt även minimera kostnaden.

Klubben har nu också insänt en ansökan till SKK om att centralt registrera DCM-resultaten, nivå 1.

Agrias senaste statistik, t.o.m. 2016, bekräftar att dobermann är kraftigt överrepresenterade när det gäller DCM, i jämförelse med andra bruksraser. Utöver detta kan man också, enligt Agrias statistik, se en överrepresentation i sjukdomar/skador som rör rörelseapparaten, bl.a. rygg men även knän och korsband. En närmare kartläggning av detta, bl.a. i form av enkät, kommer att göras.

Gällande HD så har man sett en ökning av HD C i rasen senaste åren. Vad detta beror på är ännu inte klarlagt. På så vis finns risk för att rasen, som redan är liten, förlorar än fler friska, mentalt stabila

hundar som skulle kunna tillföra mycket gott för rasen. Därför har klubben ansökt till SKK om att få införa HD-index.

Dobermann lider också av en mild grad av Von Willebrand och för att fortsätta hålla sjukdomen i schack rekommenderar klubben att minst ett av avelsdjuren är fri från bärarskap.

Hjärtfel (Dilaterad Cardiomyopati, DCM)

DCM är en obotlig, dödlig hjärtsjukdom som förekommer på cirka 60 % av hundarna inom rasen över hela världen (O'Grady et al. 1995 samt Wess et al. 2010). DCM har i samtliga hittills genomförda undersökningar visat ett dominant ej könsbundet nedärvningsmönster med ofullständig penetrans. (Meurs et al., 2007). Hundar med DCM kan insjukna tidigt men oftast syns inga symptom förrän i medelåldern. DCM är mycket svårt att diagnostisera innan symptomen visat sig, eftersom den pre-kliniska fasen då hunden inte har synliga symptom, kan vara i flera år. Enda möjligheten att upptäcka sjukdomen innan symptom visar sig är att låta hunden genomgå en speciell hjärtscreening. Om hunden är fri vid screeningen är det ingen garanti att hunden inte utvecklar DCM senare i livet.

Svenska Dobermannklubbens målsättning är att minska antalet hundar med DCM genom att tidigt identifiera hundar som befinner sig i den pre-kliniska fasen av DCM för att kunna undvika dem i avel. Detta ska ske genom undersökning av avelsdjuren innan parning, och därefter varje år, så länge de går i avel.

Svenska Dobermannklubben har i samarbete med Jens Häggström på Ultuna utarbetat förslag och rekommendationer till uppfödarna. Rekommendationen är att alla hundar som ska användas i avel genomgår en hel hjärtscreening inom ett år före varje parning. Denna hjärtscreening innebär 24-timmars Holter EKG, ultraljud och färgdoppler. Ett särskilt protokoll som ska användas vid screeningen av dobermann är framtaget tillsammans med Jens Häggström och finns tillgängligt på klubbens hemsida. Detta protokoll följer den internationella standard som finns framtagen för DCM screening av dobermann. Undersökande veterinär sänder protokollen till Svenska Dobermannklubben som publicerar alla resultat på klubbens hemsida.

Projektet med att hjärtscreena avelshundar påbörjades december 2010. Under perioden 2012 till 2017 har 102 hundar screenats enligt ovan, varav 11 har fått diagnos DCM och 10 har fått resultat equivocal (tvetydigt) och rekommenderas då att göra en ny undersökning efter ca 6 månader.

Då många uppfödare införskaffat egen Holterväst beslutade klubben 2016-02-21 att möjligheten att använda egen väst som avläses av godkänd specialist kombinerat med ultraljudsundersökning, möjliggjordes. För att dessa ska registreras på klubbens hemsida skall samma riktlinjer dock följas. Klubben har också införskaffat en väst för medlemmar att låna. Ovanstående redovisade screenade hundar 2012–2017 är endast underlag från de som tillämpat screening-programmet enligt ovan.

På klubbens medlemsmöte 2014-07-25 beslutades att ansöka om att screening-resultaten ska ingå i rasens hälsoprogram och därmed registreras centralt på SKK/Avelsdata. Klubben har framkommit med en ansökan till SKK.

Obduktion

Eftersom DCM ibland utvecklas väldigt sent i livet, kan man utgå ifrån att en del hundar dör av andra orsaker, utan att det är känt att hunden faktiskt hade DCM, vilket en obduktion kan visa. Det är inte helt enkelt att fastställa om hunden hade DCM vid obduktion, därför bör obduktionen ske vid Ultuna eller av Torkel Falk i Helsingborg. Det är mycket viktigt för avelsarbetet att hitta DCM-hundar, även om de dött av andra orsaker. Det är endast några få hundar som har blivit obducerade hittills, vars resultat kommit till Svenska Dobermannklubbens kännedom. En önskan är att alla avelshundar bör

obduceras oavsett om de dör av andra orsaker än DCM, för att se om det fanns en dold DCM-diagnos, men även hundar som diagnostiserats med DCM bör obduceras för att säkerställa diagnosen.

Ett sätt att minska förekomsten av ärftliga sjukdomar som DCM är att undersöka hundarna och senarelägga avelsdebuten.

Tikar: De flesta avelstikar får idag sin första kull i en ålder mellan 3 och 4 år. Av naturliga skäl är det svårt att skjuta upp debuten så mycket mer även om det finns ett visst utrymme för detta. Efter den första kullen ska en ordentlig utvärdering av avkommorna göras innan ny kull tas och väntar man minst två år tills nästa kull hinner man med denna utvärdering, tiken blir äldre och möjligheten att hitta ev. DCM vid undersökning ökar.

Hanar: Sedan 2011 används fler hanar i åldersspannet 4–6 år än ålder 2-3 år.

Avelsrekommendation

Hundar som ska användas i avel ska vara fullständigt screenade och fria inom ett år från parning.

Hundar använda i avel ska obduceras oavsett vad de avlidit av.

Tikar ska ej paras före 3 års ålder, hanar ska vara över 5 innan de går i avel.

Wobbler (instabilitet mellan halskotor)

Wobblersyndromet är en medfödd defekt som ofta inte visar sig förrän hunden är i medelåldern.

Instabilitet mellan halskotor eller missbildade halskotor gör att det blir tryck på nervkanalen.

Symtomen varierar kraftigt men typisk är att hunden visar tecken på smärta vid huvudrörelser och/eller hålta, vinglighet och ibland förlamning. Vissa hundar drabbas lindrigt och andra så svårt att de måste avlivas. Även en hund med lindriga problem kan sällan användas till någon form av arbete.

Defekten kan säkrast diagnostiseras med myelografi (kontraströntgen) eller MR (magnetresonansteknik).

Avelsrekommendation

Uppfödarna ska vara observanta på hundar med wobblerliknade symtom t.ex. svårighet att koordinera sina rörelser, eller som vid något tillfälle haft smärtreaktioner vid huvudrörelser. De hundarna med symtom ska utredas av veterinär innan de används i avel.

Arvsgången för wobbler är okänd, vilket gör den svårt att bekämpa men defekten är känd över hela världen.

Knä/Korsbandsskador

Är relativt vanliga diagnoser på dobermann hos försäkringsbolagen. Dessa symtom visar sig inte helt ovanligt ganska så tidigt i hundens liv och är inte åldersrelaterade. Skadade och avslitna korsband samt kroniska inflammationer i knäleden med pålagringar som följd är smärtsamma och kostsamma operationer med lång konvalescenstid. Bidragande orsaker till korsbandsskador är enligt veterinärer inflammationer i knäleden samt raka bakbensvinklar. Hundar med raka benaxlar löper större risk att skada främre korsbandet vid feltramp eller yttre våld p.g.a. att dessa hundar har en högre belastning på främre korsbandet än hundar som är mer vinklade i sina bakben. Att röntga knäna i samband med HD-röntgen för hundar som ev. kommer att användas i avel kan ge en god indikation på knästatus.

Avelsrekommendation

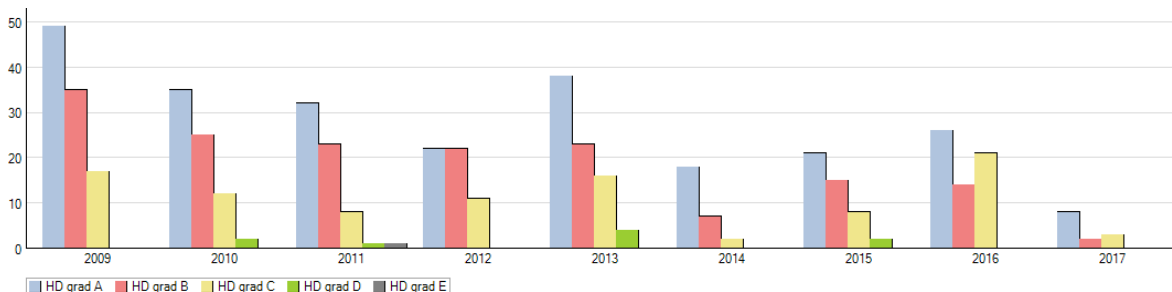
Hundar med knäproblem relaterade till kroniska inflammationer bör inte användas i avel. Lika väl så bör man vara aktsam med hundar ur kullar där flera drabbats av korsbandsproblem eller andra knäproblem. Samt hundar som lämnat flera avkommor med korsbands/knäproblem.

Spondylos

På senare tid har det uppmärksammat att många dobermann drabbas av spondylos. Ofta ger det sig till känna i medelåldern men förekommer även på relativt unga hundar. Arvs gången verkar inte vara klarlagd. Det pratas om både en ärftlig variant och en förvärvad variant. Mörkertalet är troligen stort då detta ofta uppmärksammas först när hunden påvisar stora besvär med svåra smärtor, ofta drabbas L7/S1. Vi har dock inte någon rutin för att röntga våra hundar och har därför ingen information om hur många som är drabbade och vid vilken ålder, dock har vi uppmärksammat att det troligen är ett relativt stort problem inom rasen.

HD (Höftledsdysplasi)

HD nedärvs recessivt därför är det av stor vikt att så stor del av populationen som möjligt röntgas och ger bästa möjliga bild för framtida avel. De senaste fem åren har cirka 50% av de svenskfödda hundarna höftledsröntgats och registrerats centralt. Dobermann har varit förskonade från allvarigare HD-fel. Den vanligaste orsaken till att dobermann får diagnosen HD C är ett något för kort skåltak, vilket sällan eller aldrig påverkar hunden fysiskt i sitt dagliga liv. Minst 50 % av höftkulan skall ligga i höftskålen och täckas av skåltaket, är skåltaket lite för kort blir diagnosen HD C. Dobermann är en stram och muskulös hund och drabbas sällan av slappa leder som många andra stora bruksraser. Dock har vi sett en ökning av hundar med HD C framförallt i Sverige.

Avelsrekommendation

I avel får endast röntgade och fria hundar A, B eller UA användas då dobermann omfattas av SKK's genetiska bekämpningsprogram. Hos många raser finns nu HD-index att tillgå, men än så länge inte hos dobermann. Klubben har ansökt om detta och ambitionen är att kunna införa det under 2020. När index införes rekommenderar rasklubben att kullindex minst är 101.

Även om ovan nämnda sjukdomar i hjärta/rörelseapparaten är SDK:s främsta fokus drabbas rasen även av andra sjukdomar som man bör beakta i avelsarbetet.

Sköldkörtelfel (hypothyreos = underfunktion av sköldkörteln)

Är en autoimmun sjukdom som drabbar många raser och där dobermann anges vara en ras med högre risk än genomsnittet att drabbas. Symtomen som ofta kommer smygande kan variera, men vanligt är håravfall, trötthet, viktökning, men även viktminskning, hudförändringar, frusenhet och fertilitetsproblem. Andra mer mentala symtom är humörsvängningar såsom plötslig ängslighet, rädslor eller aggression (Katarina Sundberg, Sveriges Lantbruks Universitet (SLU), L.P. Aronson & W.J.

Dodds). Det är okänt hur utbredd sjukdomen är. Många drabbas lindrigt vilket kan göra att de aldrig diagnosticeras. Sjukdomen är ärftlig och ny forskning på SLU har funnit flera gener som påverkar hundens risk att drabbas av denna sjukdom.

Kronisk leversjukdom (Dobermann hepatit)

Orsak och arvsgång är okänd, sjukdomen drabbar oftare tikar än hanar. Säker diagnos är ofta svår att ställa och görs bl.a. via biopsi på levern. Symtom och blodtester kan ge en bra indikation på sjukdom. Utbredningen i Sverige är relativt okänd men man misstänker att många dobermann kan ha sjukdomen utan att visa några kliniska symtom. När sjukdomen utvecklas så ger den synbara symtom och leder till leversvikt. Typiska symtom är ökad törst och urinering, minskad aptit, avmagring och ansamling av vätska i buken.

Von Willebrandts sjukdom (Blödarsjuka)

Sjukdomen är en form av ärftlig blödarsjuka som finns i flera raser, bland annat hos dobermann. Symtomen är vanligtvis milda, lättblödande slemhinnor i mun och nos är vanliga symtom, samt förlängd blödningstid som man bör vara uppmärksam på vid t.ex. operationer och valpning. I regel minskar symtomen med åldern och övervägande delen affekterade hundar lever ett normalt liv. Sjukdomen och anlagsbärare kan påvisas vid blodtest. Vid DNA-test klassas hunden som fri, affekterad eller anlagsbärare.

Avelsrekommendation

Hundar som används i avel bör testas för von Willebrandts sjukdom (vWD) om den inte är fallen efter fria föräldrar. Ingen hund med sjukdomen bör användas och minst en förälder bör vara testad och fri, alternativt efter fria föräldrar.

PHTVL/PHPV

(Persisterande Hyperplastisk Tunica Vasculosa Lentis/Persisterande Hyperplastisk Primär Vitreus)

Är en ögondefekt som betyder att rester av de olika kärlsystem som normalt sörjer för ögats blodförsörjning under tidiga fosterlivet och på den primära glaskroppen som finns i ögat under fosterutvecklingen, finns kvar i ögat på den vuxna hunden. Om stora rester av dessa finns kvar senare i livet kan de ge mer eller mindre allvarliga problem beroende på storlek. Alla föräldradjur i Sverige undersöks med avseende på defekten.

Under 2007–2012 låg affekterade hundar på mycket låg nivå, fel hittades endast hos 1–2%, d.v.s. av 608 speglade hundar fick 10 diagnosen PHTVL/PHPV.

Under perioden 2012–2017 hittas fel hos 5,9% av alla ögonspeglade hundar. Under denna tidsperiod speglades 268 hundar varav 16 fick diagnosen PHTVL/PHPV. Av de med PHTVL/PHPV hade samtliga grad 1. Trots detta kan antalet affekterade hundar anses som låg.

Klubben har därför ansökt om att slopa bekämpningsprogrammet för ögon.

Målsättningar

Kortsiktiga mål

- Att öka antalet avelsdjur testas med fullständigt hjärtultraljud samt holter med 10%.
- Att i större utsträckning öka medvetenheten bland uppfödare att testa sina avelsdjur för DCM.
- Att i större utsträckning öka medvetenheten bland uppfödare att obducera sina avelsdjur.
- Att informera uppfödare och medlemmar om varför dobermann i större utsträckning än andra raser drabbas av sjukdomar i rörelseapparaten genom att bjuda in ortopedspecialist till uppfödarkonferens/möte.
- Öka andelen HD-röntgade hundar till 65%.

Långsiktiga mål

- Att följa upp antalet testade hundar enligt standardprotokoll.
- Att inom en 10-årsperiod få till stånd att flertalet avelsdjur hjärtundersöks inom ett år före varje parning, samt att avlidna avelshundar obduceras.
- Sprida mer kunskap om rörelseapparatsens sjukdomar och hur vi undviker dem.
- Följa upp och jämföra Agrias statistik.
- Följa upp HD-index och dess effekt.
- Vända trenden så att antalet HD-belastade hundar minskar från nuläget på 20% (medelvärde för belastade hundar 2012–2018) och på lång sikt ligger på max 10–15 %.

Strategier

- Minska antalet hundar som insjuknar och dör i DCM genom fortsatt information om sjukdomen och vikten av att testa avelsdjuren.
- Minimera risken att sjuka individer går i avel genom att testa sina avelsdjur.
- Att öka antalet testade hundar med hjälp av bidrag från DCM-fonden och möjlighet att hyra holterväst från klubben.
- Rekommendera uppfödarna att höja medelåldern på avelsdjuren och senarelägga avelsdebuten.
- Minska antalet hundar som drabbas av sjukdomar i rörelseapparaten genom information och samarbete med specialister.
- Fortsatt information till uppfödare om vikten av att pusha sina valpköpare att HD-röntga.
- Genomföra en hälsoenkät för att kartlägga förekomsten av störningar i rörelseapparaten inom rasen.

MENTALITET / BRUKSEGENSKAPER

Bruksegenskaper

Dobermann är en brukshund, en allroundhund som kan matchas i de flesta tävlingsformer. Enligt rasstandarderna ska en dobermann vara en vänlig, fredlig hund med måttligt livligt temperament, skärpa och retningströskel. Den ska ha god följsamhet, arbetsglädje och prestationsförmåga, vara orädd och självsäker.

Det finns ett antal dobermann som deltar i bruks- och lydnadstävlingar. Antalet hundar som deltagit på prov under den senaste femårsperioden ligger någonstans mellan ca 20 - 60 hundar. Tyvärr visar siffrorna på en ganska jämn låg trend istället för ett uppåtgående i antalet tävlande hundar vad gäller de svenska bruksproven. 2008 deltog 66 hundar på bruksprov och 2013 endast 28 stycken, vilket också överensstämmer med den nedåtgående trenden i antal registrerade dobermann.

År	Bruksprov, antal starter	Bruksprov, antal individer	Lydnadsprov, antal starter	Lydnadsprov, antal individer
2008	143	66	276	82
2009	156	71	391	109
2010	114	55	213	76
2011	69	33	224	67
2012	75	37	190	61
2013	72	28	149	45
2014	59	27	129	43
2015	61	31	135	42
2016	49	24	109	37
2017	52	24	124	48

ÅR	Antal starter IPO	Individer
2012	76	37
2013	60	27
2014	53	27
2015	155	67
2016	66	30
2017	68	30

Drag i dess olika former har återigen fått en liten ökning med flera dobermann i startfälten. Nosework och rallylydnad börjar också fler hitta till.

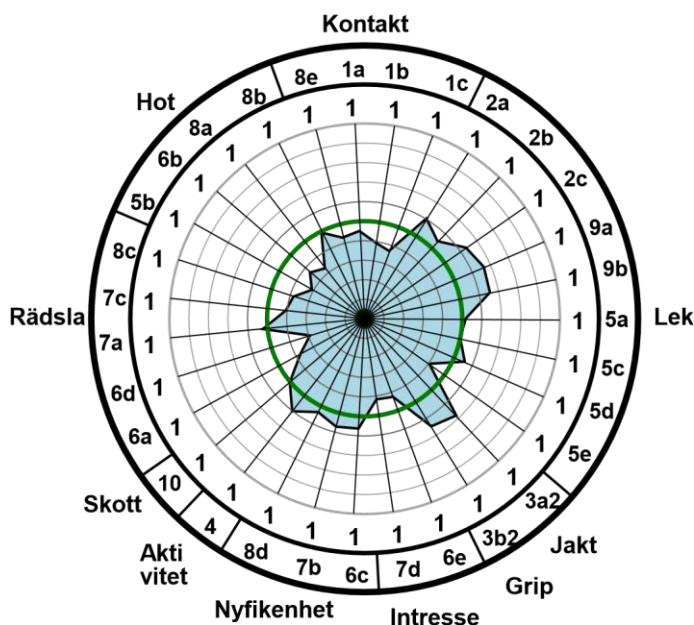
En rastypisk dobermann ska vara i besittning av bruksegenskaper som kamplust, förighet, koncentrationsförmåga, mod, nyfikenhet, tillgänglighet och skottfasthet. Det är då av stor vikt att framförallt avelsdjurs förmåga prövas utifrån det den är skapad för. Det är då önskvärt att fler dobermann kommer ut på olika prov i tävlingsssammanhang. Meriter nedärvs inte men däremot de egenskaper som hunden har. Dessa är viktiga att visa upp vid prov då det endast är där vi kan mäta dem. Fortfarande upplever många förare fördomar vad gäller rasen ute bland brukshundsklubbar och träningsgrupper. Många dobermannägare behöver mer information och kunskap om de olika bruksgrenarna och tävlingsformerna.

Mentalitet

MH

Enligt statistiken av de senaste tio åren är det konstant cirka hälften av alla födda dobermann som gör mentaltest hund (MH).

MH är ett standardiserat test som utförs för att beskriva den unga hundens mentalitet. Det fina med MH är att det går att jämföra t.ex. raser, kullar och individer med varandra. Det är därmed även ett bra avelsverktyg för att kunna se tendenser om vilka egenskaper föräldrarna nedärver. Ur avelssynpunkt är det viktigt att se till helheten och inte stirra sig blind på den enskilda individens värden.

Bild: Varje streck på diagramaxlarna motsvarar 0,2 i avvikelse från Brukshundmedelvärdet, som representeras av den inre ringen. Centrum i diagrammet har således värdet -1 och axlarnas yttre ändar har värdet +1 från Rasmedelvärdet.

De bra egenskaper hos dobermann idag som visat sig i MH är:

- Få kvarstående rädslor och intresse – när hundarna väl tagit sig fram till objektet går alltså avreaktionen bra.
- Bra lekfullhet med ett hyfsat gripande.
- Låg skotträdsla.

De mindre bra egenskaperna hos dobermann

- Avståndspeken, nyfikenhet och leklust önskas mer av.
- Kontakt hälsning en något för hög andel med 5:a

Dobermann har genom åren haft problem med tillgänglighet och socialitet. I momenten kontakt samarbete och kontakt hantering hamnar dobermann på 3–4 med en vikt mot 3. Här skulle man önska att en högre andel hamnar på en 4: a framöver. I momentet kontakt/hälsning hamnar de flesta dobermann på en 4: a. Dock hamnar 12% på en 5: a, vilket skulle kunna tolkas som ett överdrivet socialt beteende och tyda på en social osäkerhet. I moment avståndspek nyfikenhet springer 32% av hundarna inte alls ut mot figuranten, detta kan också tyda på social osäkerhet. Man ska dock komma ihåg dobermanns ursprung som vakthund, vilket kan spela in i ovanstående siffror.

Avelsrekommendation

Hundar rekommenderas inte att användas i avelsarbetet som, enligt MH visar stora brister i sin socialitet och tillgänglighet och/eller uppvisar rädslor med svårigheter att avreagera.

MH nyckel inklusive frekvens av värdesiffra för dobermann.

Moment 2012–2018	1	2	3	4	5
Kontakt hälsning	0%	4%	21%	63%	12%
Kontakt samarbete	2%	9%	54%	34%	2%
Kontakt hantering	4%	12%	55%	27%	2%
Lek 1 leklust	0%	2%	11%	72%	14%
Lek 1 gripande	2%	2%	32%	59%	6%
Lek 1 dragkamp	8%	8%	35%	26%	24%
Förföljande 1	19%	16%	18%	41%	7%
Förföljande 2	18%	8%	10%	52%	12%
Gripande 1	45%	19%	18%	9%	11%
Gripande 2	33%	12%	17%	15%	23%
Aktivitet	0%	17%	37%	33%	12%
Avst lek intresse	1%	19%	60%	15%	5%
Avst lek hot aggression	96%	2%	0%	1%	1%
Avst lek nyfikenhet	32%	19%	5%	15%	29%
Avst lek leklust	35%	11%	11%	17%	25%
Avst lek samarbete	39%	19%	31%	9%	3%
Övrraskning rädsla	10%	35%	47%	6%	3%
Övrraskning hot aggr	63%	27%	9%	1%	0%
Övrraskning nyfikenhet	11%	34%	17%	17%	21%
Övrraskning kvarst rädsla	74%	11%	11%	4%	1%
Övrraskning kvarst intresse	52%	33%	15%	0%	0%
Ljud rädsla	22%	18%	47%	8%	5%
Ljud nyfikenhet	5%	17%	10%	18%	50%
Ljud kvarst rädsla	85%	8%	4%	2%	0%
Ljud kvarst intresse	66%	24%	9%	0%	0%
Spöken hot aggression	37%	27%	31%	3%	1%
Spöken kontroll	3%	8%	21%	44%	24%
Spöken rädsla	21%	30%	22%	11%	17%
Spöken nyfikenhet	26%	24%	15%	20%	15%
Spöken kontakt	19%	11%	27%	39%	5%
Lek 2 leklust	3%	3%	12%	71%	11%
Lek 2 gripande	4%	1%	30%	61%	4%
Skott	71%	16%	7%	1%	5%

Målsättningar

Kortsiktiga mål

- Öka andelen Dobermann som genomför MH till mer än 65%
- Bibehålla andelen som får en 3: a på kontaktmomenten
- Öka andelen som får en 4: a på kontaktmomenten
- Minska andelen som får en 1: a på avståndslek nyfikenhet

Långsiktiga mål

- Bibehålla den höga andel som får 4: or på leklust och gripande.
- Bibehålla rasens låga skotträdsla.
- Öka andelen startande på tävlingsbanorna
- Att verka för att fler avelsdjur bör bruksprovmeriteras för att därmed dokumentera sina bruksegenskaper.
- Att verka för en arbetande dobermann.

Strategier

- Anordna avelskonferens kring dobermann mentalitet och hur skall en bra dobermann vara.
- Uppmuntra uppfödare att anordna kull-MH och pusha sina valpköpare att ta ut sina hundar på MH innan 18 månaders ålder.
- Stötta och samarbeta med lokalklubbar för att kunna anordna MH och MT där behov finns.
- Utbilda/fortbilda klubbens uppfödare i avelsarbete gällande mentalitet, exempelvis via uppfödarkonferenser.
- Att anordna träningsträffar/läger för att ge möjlighet för dobermannägare att öka sina kunskaper i hundträning och tävlingsgrenarna i allt från drag, lydnad och bruksarbete på olika nivåer.
- Att stimulera fler dobermannägare till att komma ut på prov genom de årliga Rasmästerskapen (RM) som arrangeras.
- Uppmärksamma dobermann som brukshund genom att premiera enskilda ekipage samt att göra mer PR för de ekipage som tävlar i alla former och visar upp våra hundar i större sammanhang.
- Att skapa nätverk så fler dobermannekipage kan börja träna tillsammans

EXTERIÖR

En dobermann ska ha en exteriör som uppfyller kraven på en arbetande, hållbar brukshund. Överdrifter åt något håll är alltid fel. Kroppen ska vara kvadratisk och kraftfull men samtidigt elegant. Rörelserna ska vara elastiska, eleganta, fria och vägvinnande. Rygg, leder och ledband ska vara fasta. Det är viktigt för rörelseschemat att det finns balans mellan vinklarna fram och bak. Huvudet är dobermannens adelsmärke och ska vara långsträckt, välskuret och kilformat.

KROPP

Mankhöjd: Hanhund 68–72 cm Tik 63–68 cm

Vikt: Hanhund ca 40–45 kg Tik ca 32–35 kg.

Svenska Dobermannklubben

- Medelstorlek eftersträvas. För stora, tunga hundar är till nackdel i arbete.
- Standarden säger kvadratisk kropp, där tikar får vara något längre än hanarna. Hundar med kort bröstorg och lång länd har noterats genom exteriörbeskrivningar.
- Korta och/eller branta kors ger korta bakbensrörelser utan kraft och påskjut.
- Skuldran ska vara väl tillbakalagd. Det är vanligt med för raka skulderpartier med knappt vinklade överarmar.

HUVUD

Huvudet är rasens absoluta adelsmärke och ska vara parallellt, kilformat med väl utfyllt nosparti och kraftiga käkar, både under- och överkäke. Man får aldrig göra avkall på elegansen i ett dobermannhuvud.

Tänderna ska vara stora och välutvecklade. Små tänder är idag vanligt, varför stor vikt bör läggas vid denna detalj.

Läpparna ska ligga stramt mot käken. Varken läppficka eller halsskinn är önskvärt.

Utställning

Av de dobermann som föds så ställs ca 30% av varje årskull ut. Av dessa så får ca 20% ett V (very good) och ca 75% ett E (excellent) och ca 1,5% får Disq/KEP/Suff vilket visar att rasen inte har några stora exteriöra problem.

Vanliga fel enligt exteriörprotokoll och rasspecialister är:

- Könsprägel, ska vara en tydlig skillnad mellan hane och tik
- Oädla huvuden
- Breda eller för smala skallar
- Snipiga nospartier/tunna underkäkar
- För kraftigt markerat stop eller för flackt stop
- För korta nosboxar och skallpartier
- Ljusa ögon

Målsättningar

Kortsiktiga mål

- Exteriörbeskriva fler hundar, minst 10% av varje årskull
- Föra in alla exteriörprotokoll digitalt

Långsiktiga mål

- Exteriörbeskriva minst 25% av varje årskull

Strategier

Utvärdera exteriörprotokollen tillsammans med utställningskritik från rasspecialer för att minimera risken för framtida exteriöra överdrifter.

Att utbilda/fortbilda klubbens uppfödare i rasens exteriör, exempelvis bjuda in rasspecialist till uppfödarkonferenser samt främja att klubbens egna utbildade exteriörbeskrivare, får beskriva tillräckligt antal hundar per år genom att arrangera fler exteriörbeskrivningar i samband med övriga officiella evenemang inom klubben.

SAMMANFATTNING

Registreringssiffrorna för dobermann har de senaste åren stadigt dalat och är nu på den lägsta siffran någonsin, 2018 registrerades 81 dobermann varav 59 var svenskfödda. Klubben måste jobba aktivt med att fånga upp våra uppfödare till att vilja fortsätta föda upp men även entusiasterna nya uppfödare att ta vid.

Klubbens fokus måste till största del ligga i att aktivt försöka jobba för att komma till rätta med den dödliga sjukdomen DCM och främja att alla uppfödare testar sina avelsdjur och även obducerar de hundar som gått i avel. Ett samarbete finns med våra kardiologexperter och ett världsomfattande screeningprogram finns nu framtaget. Klubben har inkommit med en ansökan till SKK, om att centralt registrera testade hundar, nivå 1.

Vi måste fokusera på rätt saker när det gäller sjukdomar hos vår ras och kan i dagsläget konstatera att ögonsjukdomen, där vi i dagsläget har ett åtgärdsprogram, är sällan förekommande, varför klubben nu beslutat, och även har, skickat in en ansökan till SKK om att avveckla åtgärdsprogrammet för ögon. Samma sak gällande HD, där klubben nu ansökt om att få HD index. Detta för att kunna bredda avelsbasen, att använda friska, mentalt stabila, brukbara hundar, som skulle kunna vara till gagn för rasen, utan att ta hänsyn till bokstaven A eller B.

Trots att fokus måste ligga på sjukdomarna får inte rasens mentala styrka och svagheter glömmas bort. Att fortsätta använda MH som en del i avelsarbetet och undvika att avla på hundar med stor social osäkerhet och svårigheter till avreaktion. Dobermann är en bruksras och en arbetande hund. Att fortsätta främja att få ut hundar på tävlingsbanan för att bl.a. kunna använda avelsdjur som uppvisar goda arbeteegenskaper.

Svenska Dobermannklubben anser att följande prioriteringsordning bör följas:

- 1: Hälsa
- 2: Mentalitet
- 3: Brukbarhet/bruksegenskaper
- 4: Exteriör

Källor: Lathunden, SKK's Avelsdata, exteriörprotokoll, Klubbens hälsoregister (DCM/vWd), SLU

Vi som har arbetat med RAS är:

Utskottet för avel och hälsa Linda Atmer, Maria Nissilä Andersson, Madelene Dahlgren med hjälp av utskottet för bruks och lydighet samt input från styrelsemedlemmar

Denna version av RAS har skickats ut till SDKs lokalklubbar samt lagts ut på SDKs hemsida.